

TRGOVAČKI SUD, Marseille

Presuda od 7.IX 1971.

Cie d'assurances La Neuchateloise
c/a Cie de navigation Fabre

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Oluja kao viša sila - Slabo stanje tereta - Nautička i komercijalna djelatnost - Zapovjednik broda ne može se pozivati na oluju kao višu silu, koja je oluja prouzrokovala oštećenje tereta, ako je prije izlaska broda iz luke zapovjednik znao da će brod naići na oluju, i ako oluja nije bila tolike jačine da je bila nesavladiva - Brodar je odgovoran za naknadu štete ako se utvrdi da je šteta prouzrokovana nedovoljnim pričvršćenjem kontenera koji su se u oluji, zbog slabog pričvršćenja, pomicali i pali na drugi teret - Oluja jačine 11 Beauforta nije viša sila - Slabo pričvršćenje tereta samo onda spada u nautičku djelatnost zapovjednikovu, ako je zbog pomicanja tereta bila ugrožena sigurnost broda - Ako je iz ovog razloga ugrožena samo sigurnost istog ili drugog tereta, radi se o komercijalnoj krivnji zapovjednikovo.

Brodar je primio na prijevoz 15.950 kartonskih kutija ušecerenih trešanja. Teret je ukrcao u Marseilleu s odredištem za Tampu u SAD. Na odredištu je ustanovljeno da je veći dio tereta uništen. Vještaci su utvrdili da je šteta prouzrokovana zbog toga što su trešnje bile na brodu smještene u blizini nekih kontenera kojih je težina iznosila između 10 do 25 tona. Brod je tokom putovanja, i to upravo na dijelu svoga puta između Lisabona i Azorskih otoka naišao na oluju koja je prouzrokovala da su se konteneri pomicali i pali na kutije trešanja.

U sporu koji je povodom toga nastao brodar se protivio tužbenom zahtjevu. Svoje protivljenje obrazlaže činjenicom da je uzrok šteti nevrijeme, dakle viša sila, tj. razlog za koji on ne odgovara.

Sud nije prihvatio ovo brodarovo stajalište i obvezao ga u smislu tužbenog zahtjeva iz slijedećih bitnih razloga:

Medju strankama je nesporno da je uzrok šteti pomicanje i pad kontenera na kartonske kutije s trešnjama. Sporno je naprotiv da li je događaj koji je prouzrokovao pad kontenera viša sila, ili se on mora pripisati brodarovoj krivnji koja bi se sastojala u slabom slaganju i pričvršćenju tereta.

Sud je došao do zaključka da viša sila ne postoji. U postupku je utvrđeno da je zapovjednik broda, na temelju meteoroloških izvještaja, mogao i morao znati da će njegov brod, nakon isplovljenja iz luke Lisabona, veoma brzo naići na jaku oluju. Na temelju toga bio je dužan složeni teret, a posebno kontenere, osigurati i pričvrstiti tako da može odoljeti udarcima oluje. Vještak koji je dao svoje mišljenje o djelotvornosti učvršćenja kontenera smatra da su oni bili nedovoljno pričvršćeni, i da je upravo to uzrok njihovom pomicanju i padu.

Na temelju toga sud smatra da je uzrok šteti slabo slaganje tereta, a ne viša sila. Da bi se radilo o višoj sili, bilo bi potrebno da se ostvare dvije pretpostavke: da je događaj nepredvidiv, i da je on nesavladiv. U ovom slučaju nije postojala nijedna od ovih pretpostavaka. Brodar je za nadolazak oluje znao. Oluja je bila jačine i do 11 po Beaufortovoj skali, ali kako proizlazi iz rezultata postupka, ona unatoč svojoj snazi nije bila nesavladiva, jer kako su to vještaci tvrdili šteta ne bi bila nastala unatoč toj oluji da su konteneri bili učvršćeni onako kako su to morali biti.

Sud je, s obzirom na prigovor koji je brodar postavio, ispitivao da li se u ovom slučaju radi o zapovjednikovoj nautičkoj krivnji za koju brodar ne bi odgovarao. Prema jednoj presudi suda u Aixu od 22.XII 1970. o nautičkoj djelatnosti zapovjednikovoj radilo bi se kad bi on pustio da na vrijeme pričvrsti cisterne koje je brod prevezio, pa su one svojim pomicanjem mogle oštetiti podvodni dio broda, čime su dovele u opasnost sam brod. U ovom sporu se o tome nije radilo. Iz rezultata postupka proizišlo je da sigurnost broda nije bila ni jednog časa dovedena u pitanje, te sud na temelju toga zaključuje da se nije radilo o nautičkoj već o komercijalnoj krivnji zapovjednikovoj, a za ovo je brodar odgovoran.

(DMF 1972, str.366)

B.J.

Bilješka. - U gornjoj presudi jasno je vidljivo kako je pojam više sile relativan i kako ga treba promatrati sa stajališta ugovornih odredaba stranaka. Oluja jačine od 11 Beauforta je nesumnjivo veoma jaka oluja, i kao takova može predstavljati višu silu, ali za jedan manji brod, a ne za onaj koji je brodar dao, odnosno koji se obavezao dati za izvršenje ugovorenog prijevoza. Za kvalitete takvoga broda i oluja ove jačine nije bila nesavladiva, pa prema tome za njega nije predstavljala višu silu.

Isto je tako vidljivo iz gornje presude do kojih nelogičnih rezultata može doći primjena načela o brodarovoj neodgovornosti za nautičku djelatnost njegove posade. Da je njegova posada u ovom slučaju bila više kriva, pa da je svojom krivnjom dovela u opasnost sigurnost broda, brodar za štetu ne bi odgovarao. Naprotiv je za tu štetu odgovoran, kad je krivnja posade bila manja, jer je ugrožavala samo teret, a ne i brod.

B.J.

TRGOVAČKI SUD, Marseille

Presuda od 14.I 1972.

Sté française Bunge c/a Sté navigazione
Algazapovjednik broda "Amelia". Agence
maritime méditerranéenne, Union phocéenne
d'acconage, Sté Adrien Martin

Šteta na teretu prouzrokovana požarom u luci - Odgovornost broдача, skladištara i brodskog agenta - "Bez zapreke" - Za štetu prouzrokovanu požarom teretu koji je nakon iskrcaja smješten na obali u luci ne odgovara agent broda - Za ovu štetu solidarno odgovaraju brodar koji je naručio posao od slagača i slagač, ako se dokaže da je slagač skrivio požar - Za požar je slagač kriv iako se ne može ustanoviti točan uzrok požara, ako se, unatoč tome, može pretpostaviti da je požar izazvan opuškom cigarete koje od osoba koje su se kretale u blizini robe, a skladištar nije ništa poduzeo da spriječi prisustvo nepozvanih osoba u blizini tereta, a naročito djece, i nije poduzeo djelotvorne mjere da se u blizini robe ne puši - Samom predajom isprave "bez zapreke" primaocu primalac nije preuzeo teret, teret mora biti i stvarno preuzet

Brodar je nakon dolaska u luku putom slagača iskrcao teret pamuka koji je bio uskladišten na otvorenom skladištu na obali. Za vrijeme uskladištenja nastao je požar koji je dio tereta uništio. Prije toga, za vrijeme putovanja, na brodu je također nastao požar koji je isto tako oštetio jedan dio tereta.

U sporu koji je povodom toga nastao vlasnik robe tuži: broдача, zapovjednika broda, brodarovog agenta, stiva-dora i primaoca robe, zahtijevajući da mu svi solidarno nadoknade štetu.

Brodar je priznao dio štete koja je nastala na brodu. Svi se tuženici za ostatak opiru tužebnom zahtjevu.